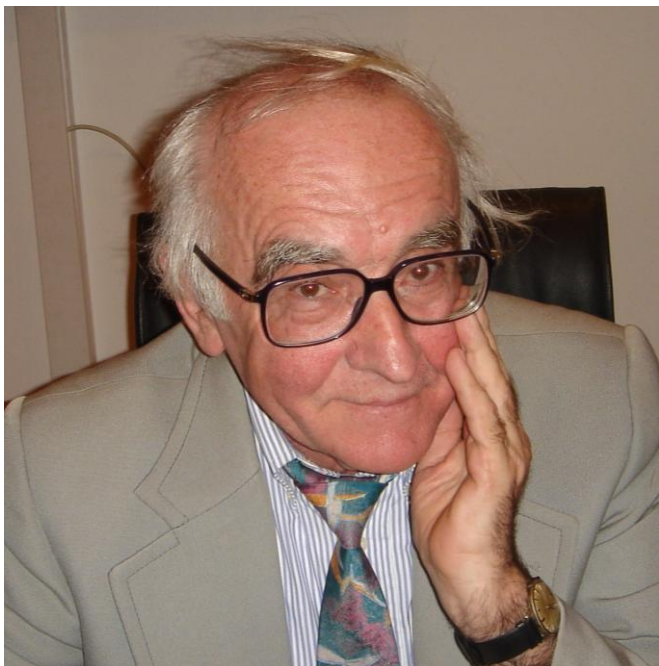

Marko P. Đurić UVODNA RIJEČ

U svezi s mogućim pitanjem – čemu ova knjiga?, pokušat ću kratko i jasno odgovoriti. Svojim osnovnim sadržajem, knjigom sam najprije želio popuniti prazninu, koja je poprilična kad je riječ o ovakvim knjigama na našim teološkim prostorima. Naime, ja sam u knjizi progovorio jednim drukčijim načinom i jezikom – koji je sasvim različit od tradicionalnog jezika „Pravoslavnog bloka“ – i to o temama kao što su Islam i Zapadno kršćanstvo; o njihove obje teološke varijante. Koliko sam u tome uspio, pokazat će vrijeme.

Zatim, želio sam svojim tekstovima o ateizmu, moralnoj krizi i angažiranosti potaknuti vjernike na stvari koje se tiču mira i socijalne pravde.

U tom smislu ova knjiga otkriva svu važnost naših triju religija, začetnik kojih je Abraham-Ibrahim. Jer se samo pozivanjem na vjerske razloge može prevladati neželjeno stanje u mnogim našim međusobnim odnosima.

Razlog zbog kojega ovdje govorim o ateizmu, o njegovu oba oblika, jednostavan je: u ateizmu prepoznajem glavnog krivca za mnoge naše krizne i kritične situacije. Pri čemu se u svojim ocjenama ponajprije pozivam na Platona, našavši u njegovim Zakonima potvrdu za svoj stav. Naime, Platon kaže da učenje bezbožnika samo okreće točni odnos između razuma i religije naopačke (891, e, s.328).

Držim da je ateizmom otvoren proces naše moralne krize, za kojom su ubrzo došle i druge krize.

Međutim, ateizmu svagda možemo stati na put svojom iskrenošću i predanošću Bogu, za kojega musliman zna zahvaljujući Časnom Kur'anu, židov zahvaljujući Tori, a kršćanin zahvaljujući Evanđeljima i Isusu kao Kristu. Pri čemu samo Crkva nosi i čuva sve znanje o Njemu, Isusu Kristu.

Svakako da se ovom tvrdnjom ne iscrpljuje osnovna namjera knjige, budući da se ovdje sasvim jasno postavlja i sljedeće pitanje: hoće li se poslije Srebrenice, Vukovara, Sarajeva i Kosova moći biti kršćanin na tradicionalan način? U kome se, tradicionalizmu, naša pravoslavna predanost Bogu najčešće mjerila po nekreativnoj liturgiji i po jednim ustajalim formalizmom koji, najčešće, kao da nije „znao“ za predivnu rečenicu Matejeva Isusa: „Milosrđe mi je milo, a ne žrtva (Matej, 12/7: ²I kad biste razumjeli što ono znači: *Milosrđe mi je milo, a ne žrtva*, ne biste osudili ove nekrive.)

Tekstovi u knjizi jasno pokazuju da se više ne može biti pravoslavnim kršćaninom isključivo i samo na tradicionalan način; način koji nam je u historiji donosio

nekreativno pravoslavlje i Crkvu koja je previše bila nalik svojoj okolini i svijetu. Po meni, što knjiga jasno i precizno pokazuje, kreativno, živo vjerovanje u Boga osnova je koja se ponajprije tiče kršćaninova života i to u skladu s one dvije Kristove zapovijedi (Matej, 22/37-40: ³⁷A on mu reče: "*Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim.*" ³⁸To je najveća i prva zapovijed. ³⁹Druga, ovoj slična: *Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga.* ⁴⁰O tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon i Proroci.")

Na drugoj strani, muslimani će svoju predanost Bogu pokazivati i dokazivati svojim „natjecanjem u dobru“, te će s takvom praktičnom dobrotom „onih drugih“ uvijek u nama živjeti i naše vjerovanje u Boga.

Djeca Božja najprije se svojim navikama razlikuje od druge djece.

Budući da su neki tekstovi u knjizi ponajprije bave mojim razmišljanjima o Božiću i Uskrsu, to će ti tekstovi biti zanimljiviji kršćanskom čitatelju, koji Isusovo stradanje nikada nisu vidjeli u Kristu, nego samo u Isusu čovjeku. Držim da će takva moja razmišljanja naći i pažljive čitatelje i među nekršćanskim čitateljima.

Budući da se na našim prostorima, kroz svu našu historiju, daleko više svađalo nego što se razgovaralo, to je u knjizi dosta prostora posvećeno među-religijskom i među-crkvenom dijalogu i ekumenizmu koji danas nemaju svoju alternativu. Inače, ideju nastanka ovakve knjige vezujem za svoje vlastito iskustvo, iz kojega je ona ponajprije niknula, rasla i, evo, izrasla za objavljivanje.

Prije nego što sam mnoge stvari počeo teološki primjećivati i vrjednovati, proživio sam razna dobra iskustva koja svjedoče o dobrim kršćanima, muslimanima i židovima. Isto tako, nisam mogao, rad' svoje savjesti, zatvoriti oči i biti usput još i gluh i nijem za mnoga događanja u životu svoje Crkve, to sada u knjizi dosta govorim i o njenom povijesnom i institucionalnom biću iz osamdesetih i devedesetih godina prošloga stoljeća.

Polazeći u svemu ponajprije od empirijske, a zatim teološke metode, što je sve poslužilo uvjerljivosti mog razmišljanja, pisanja, izlaganja i govora u svezi s tim, i što su takvi moji tekstovi našli brojne prijatelje kako među pripadnicima moga pravoslavlja, tako i među vjernicima i stručnjacima drugih religija.

Naslov knjige – Rušiti zidove i graditi mostove u duhu – mislim da u svemu odgovara njenoj osnovnoj namjeri i sadržaju.

U mojoj se sredini oduvijek vrlo malo teološki razgovaralo o „židovima izolacije“ zbog čega su ti tvrdi „židovi“ naša današnja stvarnost, na kojoj su nažalost mnogi porazbijali glave. Premda se u posljednje vrijeme malo više razgovara o razlikama i sličnostima naših vjera, nego što se to činilo ranije, još uvijek smo tek na samim počecima ozbiljno među-crkvenog i među-religijskog dijaloga.

A dijalog je doista tako lijepa riječ.

U nastojanjima da takozvane druge teološki dobro razumijem, premda su po mnogo čemu različiti od mene, počeo sam razumijevati i shvaćati tajnu njihova načina vjerovanja, te tako i započeo, najprije u sebi, s rušenjem onih davno postavljenih „zidova u duhu“. Budući da sam knjigu pisao i zbog toga da sa svoje strane skromno doprinesem rastu jedne konstruktivne svijesti – koja će nas međusobno povezivati na izgradnju zajedničkog „grada po gorom“, u kome bismo živjeli bez onih visokih „zidina“ i „bodljikavih ograda“ – to ona u svojoj osnovnoj potki ništa ne polarizira na relaciji „mi i oni; ja i drugi“. Njome se ponajprije predstavljam kao vjernik ekumenske orijentacije.

Nadam se da će me mogući čitatelji kao takvog prepoznati i podržati.